

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 octobre 2010

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**relative à la mise en place d'un corps
européen de secours civil**

(déposée par M. Christian Brotcorne)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 oktober 2010

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**over de oprichting van een Europees
korps voor civiele hulpverlening**

(ingedien door de heer Christian Brotcorne)

0496

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Démocratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
LDD	:	Lijst Dedecker
PP	:	Parti Populaire
<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN: Plenum
COM:	Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)
<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		
DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum	PLEN: Plenum
COM:	Commissievergadering	COM: Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail: publications@laChambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel.: 02/ 549 81 60 Fax: 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail: publicaties@deKamer.be</p>

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de résolution reprend le texte de la proposition de résolution DOC 52 2463/001.

Introduction

Le tsunami qui a ravagé les côtes du Sud-Est asiatique en 2004, a mis en lumière la fragilité de l'œuvre humaine face aux déchaînements de la nature ainsi que l'importance d'une solidarité internationale lorsqu'un événement de cette ampleur se produit.

Dans l'urgence et le chaos, il faut extraire les survivants encore ensevelis, opérer les blessés, soigner, nourrir, sécuriser, abriter, donner à boire aux populations touchées et enterrer les morts.

La catastrophe qui a durement touché Haïti en ce début d'année 2010 ne fait que confirmer la nécessité d'envisager cette aide non pas comme une addition des interventions nationales, mais comme le résultat de synergies entre ces interventions.

La Belgique a été un précurseur en la matière en créant en 2000 le mécanisme interdépartemental B-FAST pour l'aide d'urgence à l'étranger. Dès 2003, la Belgique a porté ce concept au niveau européen dans le cadre d'un ensemble de propositions relatives à la politique de défense commune.

En effet, face à de telles catastrophes, la générosité et l'expertise non coordonnées de chacun des États membres de l'Union européenne ne suffisent plus. L'Europe a les capacités et les moyens qui lui permettent de passer à la vitesse supérieure.

L'Union européenne, premier bailleur de fonds d'aide humanitaire, s'est dotée depuis 2005 d'une vision commune en matière d'aide humanitaire au travers du Consensus européen sur l'aide humanitaire, qui contient un engagement à garantir la cohérence des politiques liées à l'aide humanitaire. Le Traité de Lisbonne donne les moyens de cette action, en formalisant et renforçant le cadre européen de l'aide humanitaire. Un mécanisme de coordination existe déjà sur le plan de la protection civile; il est à présent logique de compléter cette coordination dans son volet humanitaire.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel van resolutie neemt de tekst over van voorstel van resolutie DOC 52 2463/001.

Inleiding

Bij de tsunami die in 2004 de kustgebieden van Zuidoost-Azië verwoestte, bleek hoe kwetsbaar de mens is tegenover een ontketende natuur en hoe belangrijk internationale solidariteit is wanneer er zich een ramp van een dergelijke omvang voordoet.

Terwijl de tijd dringt en de chaos heerst, moeten overlevenden van onder het puin worden gehaald, gewonden worden verzorgd, getroffen bevolkingsgroepen in veiligheid worden gebracht, gehuisvest, gelaafd en gespijsd, en moeten de doden worden begraven.

De ramp die begin 2010 Haïti zwaar heeft getroffen, maakt eens te meer duidelijk dat die hulp niet mag worden gezien als een aanvulling op de nationale interventies, maar het resultaat moet zijn van een synergie tussen die interventies.

België heeft op dat gebied een voortrekkersrol gespeeld: al in 2000 werd binnen een interdepartementale structuur B-FAST opgericht, het team voor noodhulp in het buitenland. Sinds 2003 heeft België dat concept op het Europese voorplan getild in het raam van een reeks voorstellen betreffende het gemeenschappelijk defensiebeleid.

De lidstaten van de Europese Unie kunnen dan wel elk afzonderlijk met geld over de brug komen en hun knowhow ter beschikking stellen, bij dergelijke rampen volstaat een ongecoördineerde aanpak niet langer. Europa heeft de mogelijkheden en de middelen een versnelling hoger te schakelen.

De Europese Unie, de grootste donor inzake humanitaire hulp, heeft haar visie daarover in 2005 gestalte gegeven in de Europese consensus over humanitaire hulp, op grond waarvan zij er zich onder meer toe verbint te waken over de samenhang tussen de beleidslijnen inzake humanitaire hulp. Het Verdrag van Lissabon voorziet in de middelen daartoe door het Europees raamwerk voor humanitaire hulp formeel te bestendigen en te versterken. Er bestaat al een coördinatieregeling inzake civiele bescherming; een aanvulling van die regeling op het vlak van de humanitaire hulp is dan ook niet meer dan logisch.

En 2006, Michel Barnier, ancien ministre des Affaires étrangères de la République française, a, à la demande de la Commission européenne, rédigé un rapport prospectif, intitulé "Pour une force européenne de protection civile: Europe Aid"¹. Ce rapport avait pour but de déterminer quels devaient être les préalables, les formes, le fonctionnement de cette force européenne d'intervention civile. À ce jour, un tel mécanisme n'a pas encore pu être mis en place mais les développements politiques et institutionnels de ces dernières années nous donnent aujourd'hui une formidable opportunité de concrétiser cette proposition. Une décision du Conseil en 2007 institue un mécanisme européen de protection civile capable d'intervenir en cas d'urgence majeure à l'extérieur de l'Union européenne, mais sa mise en œuvre est restée invisible.

Face à des catastrophes naturelles de plus en plus dévastatrices et fréquentes, l'Europe du secours civil international doit impérativement monter en puissance et en efficacité. À cet égard, l'on constate que les désastres majeurs se multiplient. En effet, selon le Centre de Recherche et d'Épidémiologie des Désastres (CRED) de l'UCL, le nombre de catastrophes naturelles a doublé en 20 ans. Les dérèglements du climat, d'une part, et l'urbanisation des pays pauvres liée à la croissance démographique, d'autre part, expliquent cette nette évolution.

Il faut donc que l'Union se dote d'un Corps européen de secours civil composé de "casques blancs". Si les États membres mettent à la disposition des casques blancs les ressources et leur expertise en la matière, l'Union européenne devra, quant à elle, mettre en place des stratégies communes et mutualisées.

Enfin, il est évident que le déploiement d'un corps européen de secours civil doit pleinement s'articuler avec le rôle traditionnel des Nations Unies comme coordinateur de l'aide vers un pays et en étroite coordination avec les autorités nationales du pays touché, à qui incombe en premier la responsabilité de la gestion de l'aide.

La forme et le fonctionnement du Corps Européen de Secours Civil ("Casques blancs")

La présente proposition consiste principalement à créer, à l'échelle de l'Union européenne, un mécanisme d'intervention humanitaire et civile rapide qui inclurait:

In 2006 heeft Michel Barnier, voormalig minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, op verzoek van de Europese Commissie een prospectief rapport opgesteld, met als titel "*For a European civil protection force: Europe Aid*"¹. De bedoeling van dat rapport was de voorwaarden, de vormen en de werking van die Europese civiele interventiemacht te bepalen. Tot dusver kon een dergelijke regeling nog niet in de praktijk worden gebracht, maar door de politieke en institutionele ontwikkelingen van de voorbije jaren is een prachtige kans ontstaan om dat voorstel in de praktijk te brengen. Krachtens een beslissing van de Raad uit 2007 wordt voorzien in een Europese regeling inzake civiele bescherming die het mogelijk maakt in spoedeisende omstandigheden op te treden buiten de Europese Unie, maar het is vooralsnog wachten op de tenuitvoerlegging van die beslissing.

Nu natuurrampen almaar vaker voorvallen en almaar meer vernieling zaaien, moet Europa's internationale civiele hulp krachtdadiger en efficiënter worden. Het valt nu eenmaal niet te ontkennen dat het aantal calamiteiten toeneemt. Volgens het *Centre de Recherche et d'Épidémiologie des Désastres* (CRED) van de UCL is het aantal natuurrampen de jongste twintig jaar verdubbeld. Die ontregensprekkelijke ontwikkeling kan worden verklaard door de verstoring van het klimaat, enerzijds, en de verstedelijking van de arme landen als gevolg van de bevolkingstoename, anderzijds.

De Europese Unie dient dan ook te beschikken over een Europees korps voor civiele hulpverlening, dat zou bestaan uit "withelmen". De middelen en de knowhow van de withelmen zouden ter beschikking worden gesteld door de lidstaten, terwijl de Europese Unie de gemeenschappelijke en onderling overlegde strategieën zou uitwerken.

Tot slot moet de ontwikkeling van een Europees korps voor civiele hulpverlening helemaal in overeenstemming zijn met de klassieke rol van de Verenigde Naties als coördinator van de hulp voor een bepaald land en worden uitgewerkt in nauw overleg met de nationale autoriteiten van het getroffen land, die er in eerste instantie voor verantwoordelijk zijn de hulp te organiseren.

Het Europees Korps voor civiele hulpverlening ("withelmen"): vorm en werking

Dit voorstel strekt er in de eerste plaats toe op het niveau van de Europese Unie te voorzien in een regeling van humanitaire en civiele interventie, die met name zou bestaan uit:

¹ http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/report_barnier_20060508_fr.pdf.

¹ http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/report_barnier_20060508_en.pdf.

— la création d'un centre permanent de coordination qui peut être activé dans les heures après une catastrophe humanitaire;

— la création de dépôts où des stocks permanents de matériel d'aide humanitaire seraient constitués, afin d'optimiser les capacités de réaction de l'Union européenne;

— l'organisation d'une mise à disposition, par rotation, par les États membres d'avions de transport et des moyens logistiques nécessaires à l'acheminement et au déploiement de l'aide humanitaire sur le terrain.

C'est uniquement sur une base volontaire que chaque État membre mettra du matériel et des hommes à la disposition de ce corps européen de secours civil.

Un système de formation commune pourrait, par ailleurs, être mis en place afin d'encourager un brassage des pratiques et des expériences ainsi que favoriser le partage des leçons apprises, ce qui améliorera le fonctionnement de tous et de l'ensemble.

Enfin, l'utilisation de ressources et moyens militaires à des fins humanitaires permet d'améliorer l'efficacité de l'aide et d'assurer que cette aide parvienne directement aux populations touchées, et ce le plus rapidement possible. À cet égard, l'utilisation de ressources et moyens militaires à des fins humanitaires doit, bien entendu, se faire dans le respect du droit international.

Christian BROTCORNE (cdH)

— de oprichting van een vast coördinatiecentrum, dat kan worden opgestart in de eerste uren na een humanitaire ramp;

— de lokalisatie van magazijnen waar het materiaal voor de humanitaire hulp permanent kan worden bewaard, zodat de Europese Unie bij een ramp optimaal kan reageren;

— een regeling waarbij de lidstaten beurtelings transportvliegtuigen en de logistieke middelen ter beschikking zouden stellen om de voor de humanitaire hulp bestemde middelen ter plaatse te brengen en in het veld te ontplooien.

De lidstaten zouden het materiaal en de mensen die voor dat Europees korps voor civiele hulpverlening benodigd zijn, uitsluitend op vrijwillige basis ter beschikking stellen.

Voorts zou kunnen worden voorzien in een Europese opleiding zodat praktijken en ervaringen kunnen worden gedeeld en er lering uit kan worden getrokken, tot nut van eenieder en het algemeen.

Tot slot zou de hulpverlening doeltreffender worden en zou men kunnen waarborgen dat de hulp direct en zo snel mogelijk aan de getroffen bevolkingsgroepen ten goede komt, als militaire middelen zouden kunnen worden ingezet. Uiteraard moet die inzet van militaire middelen voor humanitaire doeleinden altijd in overeenstemming zijn met de regels van het internationaal recht.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant l'importance d'une réaction internationale rapide et coordonnée en cas de crise majeure, telle que le tsunami de 2004 ou le tremblement de terre en Haïti en 2010;

B. vu les articles 3, § 5, 21, 27 et 28 du Traité sur l'Union européenne et les articles 196, 214 et 222 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne;

C. vu la décision 2007/779/CE, EURATOM du Conseil du 8 novembre 2007 instituant un mécanisme communautaire de protection civile (refonte)² et vu l'évaluation de ce mécanisme par la Commission européenne prévue en novembre 2010;

D. vu le rapport de Michel Barnier du 9 mai 2006³;

E. vu la communication COM(2009) 82 de la Commission européenne du 23 février 2009 relative à l'approche communautaire de la prévention des catastrophes naturelles ou d'origine humaine;

F. vu la résolution du Parlement européen du 16 septembre 2009 sur les incendies de forêts de l'été 2009;

G. considérant la nécessité d'une contribution européenne substantielle, coordonnée, durable et plus efficace qu'aujourd'hui;

H. considérant le vif intérêt exprimé par le gouvernement belge d'inscrire le projet dans le cadre des travaux de sa présidence;

I. vu l'expertise développée par la Belgique dans les secours en cas de catastrophes, que ce soit à travers B-FAST, les universités (dont le CRED) ou les ONG spécialisées;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT:

1. d'intensifier les efforts pour la mise en œuvre d'un corps européen de secours civil, à déployer en cas de catastrophes majeures, notamment à l'extérieur de l'Union;

² J.O., L 314/9, 1er décembre 2007, p. 9 et s.

³ http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/rapport_barnier_20060508_fr.pdf.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. gelet op het belang van een snelle en gecoördineerde internationale reactie bij grote crisissen, zoals de tsunami van 2004 of de aardbeving in Haïti in 2010;

B. gelet op de artikelen 3, § 5, 21, 27 en 28 van het Verdrag betreffende de Europese Unie en de artikelen 196, 214 en 222 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;

C. gelet op Beschikking 2007/779/EG, Euratom van de Raad van 8 november 2007 tot vaststelling van een communautair mechanisme voor civiele bescherming (herschikking)² en gelet op de voor november 2010 geplande evaluatie van dat mechanisme door de Europese Commissie;

D. gelet op het rapport van Michel Barnier van 9 mei 2006³;

E. gelet op Mededeling COM(2009) 82 van de Europese Commissie van 23 februari 2009 betreffende een communautaire aanpak van de preventie van natuurrampen en door de mens veroorzaakte rampen;

F. gelet op de Resolutie van het Europees Parlement van 16 september 2009 over de bosbranden tijdens de zomer van 2009;

G. gelet op de noodzaak van een Europese bijdrage die substantieel, gecoördineerd, duurzaam en doeltreffender is dan wat thans wordt geboden;

H. gelet op de levendige belangstelling van de Belgische regering om dit project op te nemen in de werkzaamheden betreffende het EU-voorzitterschap;

I. gelet op de door België ontwikkelde expertise inzake noodhulp bij rampen, ongeacht of dit wordt geboden via B-FAST, de universiteiten (o.a. als partner bij het CRED) of de gespecialiseerde ngo's;

VERZOEKTE DE REGERING:

1. de inspanningen op te voeren met het oog op de oprichting van een Europees korps voor civiele hulpverlening, dat moet worden ingezet in geval van grote rampen, onder meer buiten de Europese Unie;

² PB L 314 van 1 december 2007, blz. 9 e.v.

³ http://ec.europa.eu/commission_barroso/president/pdf/rapport_barnier_20060508_en.pdf.

2. de promouvoir une feuille de route pour la mise en place d'un tel corps, à commencer par un inventaire des ressources disponibles au niveau européen;

3. de faire tout le nécessaire afin que ce corps européen soit doté des moyens financiers, logistiques et humains adéquats en tenant compte de leur mission;

4. d'insister pour que ce corps européen fasse preuve de rapidité, d'efficacité et de visibilité afin de démontrer la plus-value de l'intervention coordonnée de l'Union européenne;

5. d'inscrire l'action de l'Union européenne dans un cadre plus large de la seule aide d'urgence, en inscrivant parmi ses priorités la reconstruction de l'État affecté, en faveur des populations locales et en consultation avec celles-ci;

6. de demander aux partenaires européens de mutualiser notamment les ressources consulaires afin que les citoyens européens victimes d'un sinistre grave à l'extérieur de l'Union puissent s'adresser à toute mission diplomatique ou poste consulaire d'un État membre en vue d'y obtenir une assistance;

7. d'inscrire cette initiative à l'agenda de la présidence belge de l'Union européenne en 2010.

2. een stappenplan te bevorderen voor de oprichting van zo'n korps, te beginnen met een inventaris van de op Europees niveau beschikbare middelen;

3. het nodige te doen opdat dit Europees korps aangepaste financiële, logistieke en personele middelen zou krijgen, rekening houdend met zijn taak;

4. erop aan te dringen dat dit korps blijk geeft van snelheid, doeltreffendheid en zichtbaarheid, teneinde de meerwaarde van een gecoördineerd optreden van de Europese Unie aan te tonen;

5. het optreden van de Europese Unie in een ruimer kader te plaatsen dan de loutere dringende hulpverlening, door van de wederopbouw van de getroffen Staat, ten behoeve en na raadpleging van de plaatselijke bevolkingen, een van de prioriteiten te maken;

6. aan de Europese partners te vragen onder meer de consulaire voorzieningen gemeenschappelijk te maken, zodat Europese burgers die buiten de Unie het slachtoffer zijn van een grote ramp zich tot om het even welke diplomatische zending of consulaire post van een lidstaat kunnen wenden om er te worden geholpen;

7. dat initiatief op de agenda van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in 2010 te plaatsen.

14 octobre 2010

Christian BROTCORNE (cdH)

14 oktober 2010